

Vähelevinud puuviljataimed

Õppematerjalid:

- Veebileht Puuviljandus <http://ak.rapina.ee/jaan/puuviljandus/>
- Veebileht Mitmeotstarbelisi puittaimi http://aianduskool.ee/jaan/mitmeotstarbelised_puittaimed/a_vkn.htm
- Veebileht Põhikultuuride liigid http://aianduskool.ee/jaan/puuv/liik/pk/a_pkn.htm
- Puuviljad ja marjad Eestis. 2012
- Taim ja aednik. 2013
- Piir, Robert. Vähetuntud marjad aias. 2008
- Piir, R. Pihlakas. 2010
- Maalehe raamatud sarjast „... aias ja köögis“ (pihlakas, ebaküdoonia, viinapuu, astelpaju)

5.päev (06.10.16 14.00-17.15)

1. *Astelpaju* (Puuviljad ja marjad Eestis – 3.3.6, 6.12)

- Bioloogilised iseärasused

Kahekojaline taim (isastaimel suuremad õiepungad)

Ennakvõrsumine ja astlad

Juurestik pinnalähedane, juurevõsud ja juuremügarad

Närbumistõbi (hoiduda sügisel juurte ja okste vigastamisest)

- Emassordid http://aianduskool.ee/jaan/puuv13/sort2013/a_sn13.htm#11

'Botanišeskaja' – levinuim sort Eestis

'Botanišeskaja Ljubitel'skaja' – suurimate viljadega

'Trofimovskaja' – hilisema valmimisajaga

'Otradnaja' – värvikama viljaga

'Avgustinka' – osaliselt partenokarpne

- Isassordid (juhuslikud isastaimed on sageli talveõrnad)

'Romeo' - Rootsis

'Rudolf' ja 'Tarmo' - Soomes

- Astelpajukasvatus http://aianduskool.ee/jaan/e-ope/mar_kasv/index.htm#4

Paljundamine – juurevõsudega, pistokstega varakevadel

Istutamine vahedega 4m x 2m, 7-8% isastaimi (võib ka emastaimega ühte auku), varuväetistena rohkem P-väetist.

Maakasutuses rohukamar alates teisest aastast (ei vigasta juuri). Sagedase niitmisega hävitatakse juurevõsud.

Saagi koristamine. Saagikamad oksad (ja viljad eraldatakse pärast külmutamist.

Lõikamine kevadtalvel – noorendamine.

2. *Aktiniidia* (Puuviljad ja marjad Eestis – 4.19)

http://aianduskool.ee/jaan/mitmeotstarbelised_puittaimed/a_vkn.htm

- Liigid

Südajas aktiniidia ('Klara Zetkin', 'Krupnoplodnaja')

Teravahambaline aktiniidia (lehed paljad)

- Bioloogilised iseärasused

Vääntaim – vajab toestust

Külmakindel, kuid tundlik kevadiste öökülmade suhtes.

Kahekojaline, osa sorte ka mõlemasooliste õitega.

Kassid kahjustavad noori taimi

Marjad ülikõrge C-vitamiini sisaldusega (1-2%)

- Paljundamine (Taim ja aednik 8.2)

Võrsikud

Haljaspistikud ja kombineeritud pistikud

- Lõikamine

3. *Kuslapuulised* (Puuviljad ja marjad Eestis – 4.)

- Söödav kuslapuu
- Harilik lodjapuu
- Must leeder

4. *Luuviljalised*

- Aprikoosipuud
- Virsikupuu
- Vilt-kirsipuu

5. *Muud söödavate viljadega ilupuud*

- Kukerpuud (harilik kukerpuu, vahajas kukerpuu jt)
- Läiklehine mahoonia
- Hõbepuud (sarik-hõbepuu, rohkeõieline hõbepuu)
- Mooruspuud (valge mooruspuu)
- Taralõngad (goji marjad)
- Seedermännid (alpi seedermänd, korea seedermänd, kääbus-seedermänd)
- Jugapuud (**kogu taim, ka seemned mürgised**; vaid punane seemnerüü on söödav)

7.päev (06.10.16, 14.00-17.15) – Ekskursioon Polli

Aeda minekuks vaja vihmakindel riietus

Kursuse käigus soovitav koostada iseseisev töö: „Vähelevinud puuviljataimi minu aias” http://aianduskool.ee/jaan/puuviljandus/wp-content/uploads/2016/10/16vaha Levinud_iseseisev.pdf

Esitada see õpetajale 7. päeval, viimasel päeval võimalus tutvustada seda õpingukaaslastele.

J. Kivistik

02.10.2016